

Dacă alegătorul „conectează” gândirea critică la alegeri – votul informat este garantat

În timpul campaniilor electorale, indiferent de tipul alegerilor, candidații vin în fața alegătorilor cu diferite promisiuni, promovându-se și laudându-și programele electorale. Experții le recomandă votanților să fie atenți și să analizeze critic orice declarație a politicienilor, deoarece unele promisiuni din pliantele electorale nu sunt de competența funcției pe care o râvnește candidatul. Fără o gândire critică și o cultură politică dezvoltată, alegătorii pot fi ușor manipulați.

Peste o lună în Republica Moldova se vor desfășura alegeri prezidențiale, iar moldovenii își vor alege președintele pentru următorii patru ani. În această perioadă, candidații au întâlniri cu alegătorii și își prezintă programele electorale. Alegătorii ar trebui să participe la aceste întâlniri și să le pună cât mai multe întrebări, ca să înțeleagă dacă sunt pregătiți să exercite funcția de președinte.

Scrutinele sunt perioade de înflorire a populismului

Viorica Zaharia, jurnalistă de investigație și președinta Consiliului de Presă din Moldova, este de părerea că la aceste întâlniri oamenii trebuie să vină informați, la fel ca și în cabina de vot, iar pentru asta trebuie dezvoltată

gândirea critică. „Scrutinele sunt perioade de înflorire a populismului. Politicienii fac declarații frumoase pe placul popoului, însă, de multe ori, aceste promisiuni sunt nerealizabile. Informarea este principala soluție ca să nu ne lăsăm păcăliți. Un om care urmărește știrile pe canale de media independente ajunge să înțeleagă, chiar dacă nu are cunoștințe temeinice în administrație publică, ce atribuții are un primar, ce face Guvernul și ce atribuții are un președinte de țară, de

exemplu, ce poate fi finanțat din bugetul de stat și ce poate fi finanțat din bugetele locale și raionale etc. Astfel, dacă ești cât de cât informat și cunoști ce se întâmplă în țară, poți confrunta lejer această informație cu cea pe care o spun politicienii, inclusiv cu promisiunile electorale. Dacă, așa cum s-a întâmplat la alegerile parlamentare, un candidat promite că, fiind deputat, va rezolva problema unor drumuri locale, oamenii trebuie să știe că asta nu poate face un deputat, ci e de competența primăriilor și a consiliilor raionale”, precizează experta.

Trebuie să fim siguri că cei cărora le dăm puterea n-o vor exercita împotriva noastră

La 27 septembrie curent, în România s-au desfășurat alegeri locale generale, iar primarii și consilierii locali și județeni au fost aleși dintr-un singur tur. Sorin Ioniță, expert și analist politic la organizația Expert-Forum, spune că la alegerile locale, oamenii analizează critic promisiunile candidaților, fiindcă, spre deosebire de alegerile parlamentare sau prezidențiale unde candidații vorbesc despre acțiuni generale, la scrutinele locale, pe alegători îi interesează problemele proxime. „În alegerile locale miza sunt

chestiunile apropiate de viața cetățenilor, lucruri din realitatea de zi cu zi. Astfel, oamenii sunt mai greu de păcălit și nu poți ca și candidat să bați câmpii, dacă pe alegători îi interesează drumul sau apeductul. Acolo e greu să le spui știri false și să-i manipulezi sau să-i duci cu vorba. Poți să-i minți că va ploua cu bani dacă te aleg pe tine, fiindcă ai legături bune acolo în Parlament. Dar au văzut oamenii cum merg treburile cu clientelismul și nu mai cred în astfel de promisiuni”. Expertul român consideră că, pentru a-i ajuta pe oameni să analizeze cât mai critic declarațiile politicienilor, ei trebuie ajutați de redacțiile de media independente. „Teama mare este că nu atât politicienii sunt răi, cât a slăbit foarte mult presa,

mai ales în țări ca ale noastre, cele din Est, unde mediul economic este așa cum este. Fără o presă independentă și în special fără presa locală, care a cam dispărut, inclusiv într-o țară mărișoară, ca România, de unde să afle oamenii lucruri interesante despre candidați, pe care aceștia vor să le ascundă? Fără cunoștințe, e greu să votezi. Alegătorul de azi nu votează suficient de informat, iar acesta este un trend, o realitate”, susține Sorin Ioniță.

La rândul său, Mihail Sirkeli, directorul executiv al Asociației „Pilgrim-Demo” din UTA Gagauz Yeri, le sugerează oamenilor să analizeze critic orice informație, mai ales în campaniile electorale. La începutul anului viitor sunt planificate alegeri și în autonomia gagauză, când vor fi aleși viitorii deputați în Adunarea Populară, iar candidații, ca de obicei, se vor întrece în promisiuni. „Gândirea critică în alegeri este necesară pentru că noi le delegăm puterea și competențele. Oamenii care primesc votul nostru vor avea acces la putere, iar dacă vom alege oameni care nu corespund cerințelor, atunci această putere va fi exercitată împotriva noastră, dar nu în beneficiul nostru”, conchide M. Sirkeli.

Profesoară: „Este nevoie stringentă și de alfabetizarea adulților”

Svetlana Borș, profesoară de limba și literatura română de la Liceul Teoretic „Mihai Stratulat”, din satul Boșcana, raionul Criuleni, de câțiva ani predă disciplina Educație media. Ea spune că în prezent elevii au mai multe posibilități să învețe să gândească critic, însă e de părerea că de instruire au nevoie și adulții, cei care participă la alegeri.

Svetlana Borș alături de elevi la o activitate de educație media, prin care tinerilor li se dezvoltă gândirea critică. Sursa foto: arhiva personală

„Primii pași în dezvoltarea gândirii critice a elevilor s-au făcut mai devreme, la alte discipline școlare. Acum, Educația pentru media le oferă oportunități inedite de a gândi critic, situații și exerciții concrete de analiză a faptelor, de sesizare a atitudinilor și copiii o fac cu plăcere. Ei devin mai activi, mai interesați și mai

mobilizați social. Rolul acestei discipline, în acest sens, este incontestabil.

E bine că tânăra generație are această posibilitate, însă este nevoie stringentă de alfabetizarea adulților în materie de educație media. Sunt binevenite campaniile care fac posibilă însușirea criteriilor de apreciere și selecție, de evaluare și analiză a tot ce

propune mass-media, rețelele sociale, dar și candidații în alegeri. Alegătorii trebuie să aibă cunoștințe și să cunoască instrumentele de analiză critică a mesajelor, să detecteze propaganda, cenzura sau acțiunile de discriminare. Dacă dezvoltăm aceste capacități ale adulților, votul alegătorilor va fi unul informat și conștient”.

STOP FALS **TOP 5 FALSURI ALE LUNII: SEPTEMBRIE 2020**

- 1 FALS: Rusia va dona României două milioane de vaccinuri împotriva COVID-19
- 2 FALS: Sute de mii de pacienți vaccinați împotriva COVID-19 au decedat
- 3 FALS: Școlile și grădinițele vor fi închise din nou
- 4 FALS: Din cauza Acordului de Asociere dintre UE și Republica Moldova, țara noastră a avut doar de pierdut
- 5 FALS: Mașină înghițită de asfalt în Chișinău

AI GRIJĂ DE UNDE TE INFORMEZI. ALEGE SURSE CREDIBILE!
Campania împotriva informației false și tendențioase STOP FALS! www.stopfals.md

Ca să fii la curent cu dezinformările din mass-media și de pe rețelele sociale, astfel încât să te poți proteja de manipulare, accesează portalul www.stopfals.md, gestionat de Asociația Presei Independente (API). Jurnaliștii portalului dezminț informațiile false și elaborează un top lunar al dezinformărilor din spațiul public.

Tot aici poți semnala informațiile pe care le consideri false, iar colaboratorii API le vor verifica și vor publica rezultatele.

GÂNDIREA CRITICĂ este capacitatea de a gândi clar și rațional, înțelegând legătura logică dintre idei.

